

PÖYTÄKIRJA

29.5.2017

Viittomakielen yhteistyöryhmä

KOKOUS 1/2017

Aika 9.5.2017 klo 13–15

Paikka Kokoushuone Kiinnitys, oikeusministeriö, Eteläesplanadi 10

Osallistujat Markku Jokinen, Kuurojen Liitto
Magdalena Kintopf-Huuhka, Finlandssvenska teckenspråkiga rf
Sini Immonen, Kuurosokeat ry
Riitta Burrell, STM
Pirjo Poikonen, Kuntaliitto
Kirsi Alila, OKM (poistui klo 13.57)

Asiantuntijat:

Niina Järviö, Kela
Sari Paloposki, Kela
Marika Rönnerberg, Kuurojen liitto ry

Viittomakielen tulkit:

Anna-Maija Jalkanen
Jenni Pekkonen
Saija Ruuskanen
Karoliina Franck

- 1 Kokouksen avaus
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.08.
- 2 Kokouksen asialista
Kokouksen asialista hyväksyttiin.
- 3 Jäsenten esittäytyminen
Työryhmän jäsenet esittäytyivät.

4 Tulkkauspalveluiden tilannekatsaus

Kuurojen liiton Marika Rönberg jakoi osallistujille asiakirjan, jossa esitellään mm. Kelan, sosiaali- ja terveystoimijoiden sekä muiden viranomaisten järjestämistä palveluista kuuluvia tulkkauspalveluita ja niissä ilmenneitä ongelmia. Asiakirja on pöytäkirjan liitteenä. Rönberg kertoi, että etenkin tulkkauskeskukseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa liittyy paljon ongelmia, eikä asiakas voi luottaa siihen, että tulkkausjärjestys toimii. Viranomaisilla ei usein ole käsitystä siitä, kenen vastuulla tulkkausjärjestäminen on. Kuurojen liiton edustajat toivat myös esiin huolen Kelan järjestämän tulkkauspalvelun riittävästä resursseista tulevaisuudessa.

Markku Jokinen nosti esiin, että viittomakielisten on ollut vaikeaa saada tietoa sote-uudistuksesta ja sen vaikutuksista, koska uudistuksesta ei ole tiedotettu viittomakielillä. Riitta Burrell kertoi, että STM:n molempia ministereitä ja viestintäjohtajaa on informoitu viittomakielisen tiedottamisen tarpeesta, joten tilanteeseen on toivottavasti luvassa parannusta.

Magdalena Kintopf-Huuhka kertoi, että suomenruotsalaisen viittomakielen tulkkauksentilanne on kokonaisuudessaan erittäin hankala. Myös Kintopf-Huuhka oli huolissaan siitä, että tulkkausresurssit ovat vaarassa vähentyä tulevaisuudessa entisestään. Tilanne on haastava, koska suomenruotsalaisen viittomakielen tulkkaukseen ei ole tarjolla. Malli koulutuksen järjestämiseen on olemassa, mutta rahoitus puuttuu. Viittomakielisessä tulkkauskeskuksesta on tärkeää huomioida myös suomenruotsalainen viittomakieli. Puheenjohtaja totesi, että edellinen yhteistyöryhmä teetti suomenruotsalaisen viittomakielen tilanteesta erityisen raportin, ja kielen vaikean tilanteen vuoksi se pysyy varmasti myös tämän yhteistyöryhmän agendalla.

Kelan Niina Järviö esitteli Kelan järjestämää tulkkauspalvelua ja sen käyttömääriä. Järviö kertoi myös uudesta Kelan tarjoamasta tulkkauspalvelun etäpalvelusta, jossa saa tulkkauspalvelun asiakaspalvelua viittomakielellä sekä tulkkauspalvelua lyhytkestoisiin tilanteisiin. Järviön esitys on pöytäkirjan liitteenä.

Sini Immonen muistutti, että esimerkiksi viitotut videot eivät tuo tietoa kuurosokeille henkilöille. Tulkin rooli viestin välityksessä on erityinen, koska viittominen tapahtuu taktiillisesti.

Riitta Burrellillä ei ollut tulkkauspalveluista erityistä kerrottavaa sosiaali- ja terveysministeriön puolesta. Burrell kertoi, että sosiaali- ja terveydenhuollossa on sote-uudistuksen yhteydessä tarkoitus toteuttaa kartoitus, jossa selvitetään viittomakielisen henkilöstön määrää.

5 Keskustelua työryhmän työstä ja toimintatavoista

Puheenjohtaja esitteli yhteistyöryhmän asettamispäätöstä ja siinä työryhmälle määritellyjä tehtäviä.

Sihteeri esitteli toimintasuunnitelmaluonnoksen, joka oli toimittettu yhteistyöryhmälle etukäteen sähköpostitse. Toimintasuunnitelma on yhteistyöryhmän työkaluksi laadittu dokumentti, jota on tarkoitus päivittää ja tarkentaa työskentelyn edetessä.

Suunnitelmassa todetaan, että uusi yhteistyöryhmä päivittää edellisen viittomakielen yhteistyöryhmän laatiman suunnitelman viittomakielilain jalkauttamiseen ja ryhtyy toteuttamaan sitä. Lisäksi suunnitelmassa todetaan, että viittomakielen yhteistyöryhmä kokoontuu tarpeen mukaan vähintään kahdesti vuodessa. Tarkoituksena on, että jokaisessa kokouksessa on ainakin yksi isompi teema, johon liittyen kokoukseen voidaan kutsua myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Suunnitelmassa ehdotettuja teemoja ovat tulkkauksen tilannekatsauksen lisäksi viittomakieliset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa sekä syksyllä 2017 valmisteltavat valtioneuvoston kanslian linjaukset viittomakielen käytöstä ministeriöiden viestinnässä. Tämän lisäksi käsitellään aina ajankohtaisia viittomakielisiin liittyviä kysymyksiä ja käydään läpi viittomakielilain jalkauttamiseen liittyvien toimenpiteiden tilanne.

Kuurojen Liiton Kaisa Alanne oli ennen kokousta esittänyt ajatuksen, että yhteistyöryhmä voisi kommentoida Suomen ihmisoikeusmääräaikastraportteja (esimerkiksi UPR ja ensi vuonna CRPD). Puheenjohtaja totesi, että määräaikastraportteja käsittelee varsinaisesti valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusverkosto, mutta niitä voidaan katsoa aikataulujen salliessa myös yhteistyöryhmässä.

Työryhmän jäsenet nostivat esiin myös seuraavat teemat mahdollisiksi yhteistyöryhmän käsiteltäviksi teemoiksi: digitalisaatio ja digiviestintä, kriisiviestintä ja hätäpalvelut, lapsen oikeus viittomakieleen ja siihen liittyen monikielisuuden arvostaminen.

Puheenjohtaja totesi, että lapsen oikeus viittomakieleen on usein esiin nouseva teema, josta olisi syytä käydä dialogia eri alojen ammattilaisten kesken. Selvitetään mahdollisuuksia järjestää aiheesta pyöreän pöydän keskustelu, jossa olisi mukana myös lapsiasiavaltuutettu.

Sovittiin, että yhteistyöryhmän jäsenillä on vielä muutaman viikon ajan mahdollisuus kommentoida toimintasuunnitelman sisältöä sähköpostitse suoraan sihteerille.

6

Viestintäsuunnitelma

Sihteerin esitti viestintäsuunnitelmaluonnosta, joka oli toimitettu yhteistyöryhmälle etukäteen sähköpostitse. Kyseessä on edellisen yhteistyöryhmän laatima luonnos, joka toimii pohjana uudelle suunnitelmalle, mutta vaatii päivittämistä ja priorisointia.

Yhtenä mahdollisena toimenpiteenä keskusteltiin muistilistasta, johon olisi koottu ohjeita ja hyviä käytäntöjä viittomakieliseen viestintään ja siihen, miten viittomakieliset tulisi huomioida palveluiden järjestämisessä. Tällaista listaa voisi hyödyntää monen eri kohderyhmän kanssa.

Markku Jokinen nosti esiin poliitikkojen ja puolueiden merkityksen viestinnän kohderyhmänä. Todettiin, että nämä kohderyhmät voisi huomioida mm. käymällä dialogia eduskunnan viittomakielen verkoston kanssa.

- 7 Muut asiat
- Sihteeri kertoi, että oikeusministeriö on julkaisemassa ennen kesää viittomakielellä esitteen, jossa kerrotaan tietoja rikoksen uhriksi joutuneille. Linkki videoon lähetetään jäsenille sen valmistuttua ja sitä saa mielellään jakaa eteenpäin.
- Markku Jokinen kertoi, että Skotlannissa on valmisteltu viittomakielilakia ja siihen liittyvää toimeenpanoa mielenkiintoisessa visuaalispainotteisessa muodossa. Jokinen lupasi lähettää suunnitelman tiedoksi.
- 8 Seuraava kokous
- Seuraavan kokouksen ajankohtaan palataan myöhemmin.
- 9 Kokouksen päättäminen
- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.08.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Helsingissä 29.5.2017

Johanna Suurpää
Puheenjohtaja

Liisa Männistö
Sihteeri

LIITTEET

Kuurojen Liiton tulkkauspalveluiden tilannekatsaus

Kelan Niina Järviön esitys